

מתניתין:

מעשר בהמה מצטרף, כלומר עשר בהמות פזורות מצטרפות לחיוב מעשר עד שיהא ביניהן כמלא רגל בהמה רועה, היינו: כפי שיעור שבהמות הרחוקות זו מזו יכולות להשתמר ברועה אחד.⁽¹⁰⁾

וכמה היא רגל בהמה רועה?

שישה עשר מיל.

"שנה שנה", הרי למדנו: לשנה [שלא לעשר מחדש על ישן] הקשתיו, ולא לדבר אחר [היינו לענין מין על שאינו מינו]. והאיך אמר כאן רבא ללמוד מן ההיקש לענין מין על שאינו מינו!?

ומשינן: הדר ביה רבא מההיא [חזר בו רבא ממה שאמר לעיל נג ב.].⁽⁸⁾

ואיבעית אימא: הוה מינייהו [אחת מהשמועות, זו דלעיל נג ב או זו שבכאן] רב פפא אמרה ולא רבא,⁽⁹⁾ ולא תיקשי דרבא אדרבא.

בחדש וישן כתיב בהדיא בקרא דאיתקוש, דהא בקרא דהיקישא כתיב "שנה בשנה". ביאור דבריו: דקושיית הגמרא לעיל "ומה ראית" לרבות כבשים ועזים מ"וצאן" ולמעט חדש וישן מהיקישא, אינה קושיא, כי ודאי יותר מסתבר לפרש את ההיקש לענין הכתוב באותו ענין, דהיינו, חדש וישן, ואת הריבוי של "וצאן" להעמיד על כבשים ועזים.

9. כתבו התוספות: על רב פפא רגיל לומר כן, משום שמלך אחרי רבא, ויש דברים כשהיה אומר, דסבורים התלמידים שהוא משמו של רבא.

10. נתבאר על פי רש"י בפירושו השני, ולפי זה כתב במלאכת שלמה שניקוד רועה הוא בסגול. ובפירושו ראשון פירש: כפי שיעור שהבהמה מתרחקת והולכת כשהיא רועה, ולפירוש זה כתב במלאכת שלמה שהניקוד הוא בפת"ח [כלומר בקמ"ץ].

ולפי פירושו הראשון של רש"י מתבאר לשון המשנה ביתר דיוק, אלא שבגמרא נראה כפירושו השני, שהרי אמרו בגמרא: דשיתסר מיל קא שלטא ביה עיניה דרועה. וכנראה כוונת רש"י

ד"וצאן" מאי אהני. ואם תאמר: מה ראית [שמה הריבוי בא לרבות בקר וצאן שיתעשרו מזה על זה, ואילו כבשים ועזים לא יתעשרו מזה על זה!]?!

מסתברא, דהיקישא דמיעטינהו לבקר וצאן אתא, דלא ליעשרו אהדדי, דהא לא דמו כלל אהדדי, וריבוי דבקר וצאן לרבווי כבשים ועזים, דהא דמו אהדדי לענין קרבן, דהאומר "הרי עלי מן הצאן" יכול להביא בין כבש בין עז. [ויש לעיין: מכל מקום תיקשי: הכא לימא משמע כל דגן אחד!?! וצריך לומר, שלפי סברת האיכא דאמרי, מסכים רבא עם "ראשיתם" ואינו מסכים עם "עשירי" היפך סברת הלשון הראשון].

8. ואם תאמר: אם כן, תיקשי קושיית הגמרא לעיל נג ב: אי הכי — דמריבין "וצאן" — חדש וישן נמי!?! שהרי אי אפשר לתרץ כתירוצן הגמרא לעיל דלענין זה ילפינן מהיקישא שלא לעשר, ורק לענין מין שאינו מינו לא ילפינן היקישא משום שהוקש רק לענין חדש וישן. שהרי רבא חזר בו, וסובר, שאף לענין מין בשאינו מינו הוקש!?

ביאר רש"י: וכי פרכינן בריש שמעתין אי הכי, חדש וישן נמי, לאו פירכא היא, דהא